

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:  
belső farkasutczában 81 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. vasárnap, kedden, esztörtökön és szombaton.  
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr.; krajczár osztrák ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelteik.

KIADÓ-HIVATAL:  
Középuteza, STEIN J. könyvkereskedése.

## Előfizetési felhívás

Azon t. cz. előfizetőinket, kiknek előfizetési idejük lejárt, tisztelettel kérjük fel megrendeléseik mielőbbi megtételére, hogy a lap szétküldésében fenakadás ne történjen.

Előfizetési ár:

April—decemberi folyamra . . . 9 frt.  
Félévre . . . 6 " a. é.  
Évnegyedre . . . 3 " a. é.

Az előfizetési pénzek lapunk kiadó-hivatalába Stein J. középutezai könyvkereskedésébe bérmentve küldendők.

Kolozsvár, április 5-kén 1862.

(D) Közelebből a diplomácia terén legújabb okmány Ratazzi körirata, melyet lapunk mai számhoz lényeges kivonatában.

E köriraton is ugyanazon irány látható, a mely Cavour hasonló iratait jellemezte, midőn valamely cselekvényhez készült.

Ugy látszik Ratazzi is legalább színleg, úgy Velence mint Róma kérdését diplomáciai uton, kiegyezkedés által kívánja megoldani, s azon reményben van, hogy a pápa hajlani fog végre az olasz nemzet közös érdeke előtt, midőn meggyőződhetik, hogy az ő szellemi hatalma még nagyobb lesz akkor, ha a világi hatalomból kifolyó surlódások a lelki atya tekintélyét népszerűsíteni végre megszűnnek.

Másfelől Velence visszakapcsolása kérdésében arra számít, hogy Ausztria végre kifárad azon örökre zaklatott helyzetben, melyet egy nagyrahivatott szomszéd nemzet nemzeti joga s közóhajtása ellen tartó ellenszégülése által von magára, s üdvösebbnek fogja tartani az oly politikát, mely őt szomszédjával barátságos viszonyba hozandja, s a mellett Velence visszaengedéseért oly kárpótlást eredményezhet, a mely Ausztria nehéz pénzügyaira üdvös befolyást gyakorolhatna.

Az egész körirat hangján előmlik azon feltét, hogy Olaszországnak csak Róma lehet fővárosa, és hogy az olasz birodalmat Velence egészítheti ki.

Azonban Ratazzi köriraton ezen óhajlás a békés megoldás reményében van felállítva.

Miután egy a pápa, mint kiválóbban Ausztria magatartása ekkor semmi kilátást nem enged arra, hogy a kívánt országok békés uton az új királyságnak átadassanak, nem tehetjük fel, hogy a békés megoldás lehetőségét maga Ratazzi is reménylené.

De mint új miniszternek ki kelle adnia programját, s kilátásba helyeztetni Olaszország teljes egyesítését csak azért is, nehogy a Mazzini által vezérlet cselekvési párt nagyobb erőre kapjon, Victor Emanuel kormányának halogatódzásai miatt.

Hanem csakugyan egy rendes kormánytól, melynek nem feladata az, hogy mint a forradalom, mindent kockára tegyen, nem is lehet azt kívánni, hogy míg egy akadályt le nem győzött, más akadályba bonyolítsa magát, és így végre tán átgázolhatlan veszélybe sodortatva megsemmisítse az eddigi vívmányokat, melyek magukra is felette fontosok, mert Olaszország leendő nagyságának biztos utba indulását képezik.

Ha csak Róma és Velence volna hátra, ha a többi Olaszország már szilárd egységben consolidálta volna magát, talán fenyegetőbb szint öltene a miniszteri körirat? De nem lehet állítani, hogy csak e két sebe volna még az olasz egységnek. Nápolyban az ellenforradalom tüze még maig sincs kioltva; sőt mindegyre gyuladoz, s ezen tartomány népe, mint minden demoralisált nép, azon lezckét adja a világnak, hogy a rosszul kormányzott országokat sokkal könnyebb elfoglalni, mint megtartani.

Míg Nápoly-Sicilia rendbe nem lesz szedve, míg ott az ugynevezett „brigantik“ lázadásai zavarják az alkotmányos kormányzás lehetőségét, addig a turini kabinet igen fenyegető hangon nem szólhat Ausztriával, annyival kevésbé pedig, mert Ausztria legkisebb szándékot sem mutat olasz tartományai feladására, sőt dacára nehéz pénzügyeinek, folyvást roppant kiadásokat tesz az arsenalra és a vaserődítványokra, kaszárnyákra, kórházakra az olasz területen. Tehát nem hogy felhagyó szándékot mutatna ezen birtoka irányában, sőt nagy szorgalommal instruálja azt. A mi, ha a határvédelem stratégiai szempontjait vesszük, valóban igen fontos határszél Ausztriára nézve.

A pápára nézve, mintán ő szentsége nem régen csakugyan kimondá, hogy a világi hatalom nem dogma, kedvezőbb reményekkel kezdenek lenni az olaszok, s főként Napoleon erős diplomáciájától várják, hogy a főpap alól kihúzza szép békés uton

előbb-utóbb a szőnyeget. A szent atya a legatiok elvesztése által világi birtokára nézve már oly kis körbe is szorítottát, s állása itt is, minthogy azt csak a francia fedezet biztosítja, oly nem illő szellemi méltóságához, mikép csakugyan lehet reményleni, hogy azon erkölcsi hatalom, mely még inkább szét fog terjedni a világon, mihelyt a világi hatalom szűkösorlati végkép feladatnak, talán végre kedvezőbbnek foghat feltűnni a pápai méltóság örök megszilárdítására, mint a világi souverainitás, mely a pártok s politikai nézetharcok örökös ostromának teszi ki azt a szent széket, melynek isteni alapítója kimondá egykor, hogy „az én hatalmam nem ebből a világból való.“

De enged vagy nem enged a pápa, a római kérdés megoldása az időben van. Napoleon Lavalettehez elszalasztta egy nyilatkozatot, mely az olasz kérdésbeni halogató politikát egészen megmagyarázza, és e szó az, mikép a francia fedezet a pápa halála esetében is a conclave (pápaavlasztó gyűlés) bezártaig Rómában fog maradni. A drámairásban gyöngé argumentum, midőn az író a cselekvényt valakinek halála által bonyolítja ki, azonban a politika nem ily morális, és a pápának mint a gazdag nagybátyának az örökösök már-már nyíltan várják és lesik halálát. Ez a legbiztosb megoldás. Az új pápaavlasztásra egyenesen befolyt, és olyat választani, ki Victor Emanuel vicariusának elfogadjja. Ez a kérdés megoldása.

Mindenesetre mi is hiszszük, hogy a kitartás és türelem megtermi végre Olaszországnak a kívánt gyümölcsöket, s Ratazzi köriratának éppen azt látjuk, hogy közelebből nem fogja nagyon erőszakolni az eseményeket, a nélkül, hogy legkevésbé feladja az olasz nemzet jogát, sőt szigorú kötelességét Róma és Velence visszaszerzése iránt.

Ő azonban békésebb hangon beszél, míg Nápolyal tisztába jöhet, s az európai események is kedvezőbb játékok engednek az olasz politikának, s különösen míg oly pápa nem lesz, ki az olasz egység eszméjében osztozand.

Ezen események fejlődésére nézve még mind nagy fontossággal bírnak a keleti mozgalmak. Dacára a közelebből békét hirdető telegrammoknak, legújabb hírek szerint a naupliai zendülés nincs elfojtva, sőt a Görögországban megkezdett mozgalom egy általános forradalomra kezd átmenni. Athenében magában a polgárság részéről is történtek csendzavarások; s a fegyverben álló felkelők a görög király-

## TÁRCZA.

### A DÁKOK VÉGŐRÁJA.

(Történeti beszély.)

(Folytatás.)

— Tartsd gyalázatodnak, büszke római, hogy egy hőlyget nem tudtál még eltiporni. — Viv! előre! —

— Miért kockáztassalak; lásd, serged szétverve s te fegyvereseimről könyeztetel, — béke köztünk Affrodísia, te foglyom vagy! — Így szólva Traján, hüvelyébe rejté fegyverét, annyi gyöngédséggel, oly nemességgel, hogy a dák hőlyg egészen le lön fegyverezve.

— Foglyod vagyok, leöltet harcosimat, elvetted erőmet, bánj velem kényed szerint.

VI.

A dákok minden ponton szétverve valának, csak egyik hadtest tartá még fen magát Dekebal vezérlete alatt.

De Traján hadjárata oly biztos volt, hadtervei oly magas vezéri képességet árultak el, hogy Dekebal szorongatva érzé magát a lehető tisztességes békére.

Sürgeté az Affrodísia elfogatásának híre is. A király szerfölött aggodott testvére sorsán, s legkevésbé számított azon lovagiasságra, melylyel a hőlyg iránt az Imperator viseltetett.

Mindenek fölött pedig sürgeté a békét az, hogy a dák sereg megkapta azon csatáreméletet, mely egy győzhetlennek tapasztalt ellennel szemben, azt minden lelkesültségéből kivetkezteti.

Traján régen elfoglalta már Sarmisegethusát, s ott a királyi csarnokban ugyanazon szobákat látta föl Affrodísia előtt, hol a szép herceghőlyg boldog napjait élte.

Sőt gyöngédsége tovább is kiterjedett s a meghódított részekbe rendeletet bocsátott, hogy a királyi hőlyg környezete személy s tulajdonbiztosítás mellett térjen vissza úr-

bölgye szolgálatába, s nemsokára a hü udvarhölgyek közt Affrodísia legbensőbb kedvence, Kadiva is környezetében vala.

Igy a fogság csak névszerű volt, nem hiányzott mindazon kegyelesek bánásmód és kényelem, melylyel őt Dekebal ezeltől előnteni ügyekezett.

S e részben főképp Longinus utólrhetlen volt a sok gyöngédségben s elűzkénységben. A tisztas vezér gyakran mondá Affrodísia udvarhölgyeinek: — Mondjátok meg imádot urhölgyeteknek, éltém őröz genusának, hogy parancsoljon mindent velünk, örömet áldozunk legparányibb szeszélyeért is mindent, mi Róma becsületén s érdekén kívül esik.

A koros, de még kellemteljes vezér tömjenezése Affrodísia iránt annyira tuláradó volt, hogy végre Traján sem mellőzheté mosolygva azon meggyezést tenni, miszerint e gyöngéd kegyelet rózsaszínű aligha nem Amor köti.

— Mondd meg Imperator, jól harcoltam-e csatáinkon? — kérdi erre Longin.

— Első való mindenütt legvéresebb ütközetünkben, a hadsereg imádata eléggé megbírált téged, hős vezér?

— Hidd el Imperator, azon harc küzdelme parányi volt azon küzdelemhez, melyet Affrodísia kellemi keltének föl szivemben. —

— Longin, szól Traján, — ő királyi, te császári családból származál, mindketten hősek vagytok — s Affrodísia szíve — gondolom — szabad. —

Ily párbeszéd gyakran folyt a hősök közt, mi alatt Affrodísia fölül csak ritkán láttathatott.

A szép hőlyg terhes sebeket kapott a csatán s a leg-gondosabb orvoslat közt sem lehetett hamar felülülnie; azonban a legterhebbek szívét vezették.

Ő azon teremben fektüött, melynek padlatán Páris Eris aljával volt lefestve.

El ábrázolt csak a szerelem emlékeit s a női hiúságot ébreszté föl.

Nem bánt most Affrodísia, hogy az alma fölött összeveszett istennők irigysége s bosszúja miatt tíz évig folyt a trójai háboru, s végre pusztulnia kellett a világvárosnak.

Ő Páris alakjában szüntelen Trajánt képzé, s beteg fantasztikus lelke előtt olykor egy csodás képázat életet, mozgást lelt az alakokba, csaknem megnyílni látta a deli hős ajkait, feszülni karjait s ragyogni a férfias szép szemeket. Gyakran Venus alakjában saját képmását gondola, s mily boldognak érzé magát, Traján választottját; máskor Junónak, vagy Minervának képzé magát, s ilyenkor ingerült féltékenység égette lelkét; érzé, hogy lehetnek életviszonyok, melyek közt kész lenne ő Róma s Dácia közt rémületes harczt élesíteni, mint minőt Görögön Trója ellen folytatott a szerelem miatt.

Máskor megdorgálta szívét az ellenség iránti vétkes szenvedélyért. Ah! sobajta föl ilyenkor, ez érzélem Eris almája, mely magvában hordja Dacia pusztulását.

És mégis szerette Trajánt. Előtte lebegett déleceg viadalai a tornákon; látta mint fellegvezető villámot a csatateréken, és érdeklé a sok nemesség s kegyelet, melylyel iránta mint foglya iránt is viseltetett, és lehetlen vala szívének megtagadni azon ösztönyszeri érzémet, melyet a szerelem delejes hatalma akaratlannul kelt föl a lélekben.

Ah de azon gyöngéd figyelem s nemes lovagiasság, melylyel irányában az Imperator viseltetett, nem hideg bök é, melyet a művelt hős hidegen és szivbűnösséggel nélkül oszt.

Az áradozó nyájasság, az édes biztató szavak, melyek Traján mindennapi tizenetét mintegy gyémántfüzérbe foglálák, többek-e az udvarias illedelemességnél, melyhez az elaszszonyosodott Róma oly jól értett?

Rég volt az, midőn e nemzet Lucertiakkal kérkedhetett, s erkölcsös hőlygei magasra képezték a férfi érényt, túl vünlit Róma az ártatlanság s szemérem tavaszkorán; érénye az élettapasztalatok s kimerített élvimeretek lemezébe ültöztek... a világbirodalom legnagyobb emberét sem lehetett a régi erkölcs hősenek tartani.

Alig kezdé Affrodísia szeretni Trajánt, s azonnal érzé a szerelemföltés gyötrelmeit, gyermekkorai játszásával egy-szerre veszté ő el örömeit. Ő vad, s szivben ártatlan nép-lánya, nem ismerte azon női könnyelműséget, mely a civilizált népek kicsapongásai közt a hűség iránti közönyt léte-



ságtól szabadulvü intézvényeket, s trón örököse kijelölését követelik.

Az idő fejleszti az eseményeket, s Ratazzi köriratából mi azt látjuk, hogy az olasz politika lesi az alkalmas időt. Hónapok vagy évek múlva fog az bekövetkezni, azt csak a népek ura tudja; de annyi igaz, hogy éppen azért, mert a cselekvési párt túlságának Olaszország nem engedi át magát, ő folyvást fog erősödni, s mint a lassu víz mind inkább mossza a partot.

### Ratazzi körirata Olaszország dipl. ügy-nökeihez.

E körjegyzék Turinban martius 20-án kelt, s elsőben is „az újabb szellemi képződés anyországa” részére igénybe veszi az európai nagyhatalmak elismerését. Az olasz néphez felbőrdt nemzeti öntudat elég erős volt az 1815-ki rendszert szétbontani, s annak visszaállítását lehetetleníteni. Az „olasz ösztön”, mely a felszítet minden népet vezérel, tiltakozott a Zürichben stipulált olasz szövetségi állam ellen is, s azóta mi sem történt, mi az olaszok kitartását, egységi törekvéseit illetőleg, kétségsé vonhatná.

Ellenkezölég a Minghetti-féle törvényjavaslat elvetése, (mely nagyrabecsült miniszterektől származott, s mely tekintettel az egyes tartományok külön törvényhozására, a felszítet egy csomó kerületre akarta beosztani), Olaszországnak abbéli kitartását s állandóságát, hogy szerves egésze legyen — kiittenté. A körjegyzék kiemeli továbbá, hogy a helytartóságok feloszlátása nem eredményezé azon roz kővetkezvényeket, melyek megjósoltattak, s a legpompásabb fővárosok beérték a tartományi kormányshelyek szerény szerepével. A trónvesztett fejedelmek pártjának törekvései eredménytelenek voltak.

A visszahelyezés csak idegen fegyverek segélyével s a rémuralom által lehetett volna eszközölhető. „Olaszországban a rend csak a képvisleti monarchia alakja s a dicsőséges savoyi dynastia alatt tartható fön s szilárdítható meg, mely utóbbi a történeti legitimitást a nemzeti akarat legitimitásával párosítja.”

A körjegyzék ezek után a római kérdésre tér át, mely a korona tanácsosait nagy mértékben foglalkoztatja. „A király — ugymond — a nemzets s a parlament által felhatalmaztatott, mind a nemzetet egész teljességében helyreállítani, mind a kormány székhelyét az örök-városba tenni át, a melyet illehet egyedül azon czim, melyet már is visel, t. i. Olaszország fővárosa. E felhatalmazás el nem utasítható. E kérdés megoldása az utolsó háboru által bevégzett mű fentartásához van csatolva. Szövetségeseinknek, kik ez eredményre oly sokat tőnek, érdekükben áll annak eszközölése, hogy Olaszország sorsa e tekintetben is beteljesedjék. A kormány tudja, hogy a katolikusok közt többen ellenzik szándékait. Ezek közül némelyek előtt a két hatalom egyesülése Rómában, fő feltétele azok elválasztásának a katolikus világ többi részében. Ők nem emlékeznek, hogy a két hatalom elválasztásának nagy jótéteménye, mint a történet tanúsítja, oly időben vétezt munkába, midőn a sz. szék a világi hatalomnak még csak árnyékával sem birt. Valóban, a legfőbb papok, kik az egyház függetlenségének megalapítására, alapítójuk példája szerint legtöbbet tőnek, miként a legnagyobb köztük felkiáltott: egy követ sem találtak gyakran, hová fejüket lehajthaták. Az egyház szabadsága csak azután gyanusított, a legfőbb pap viszonyai a világi hatalmasságokhoz csak azután szolgáltattak gyógyíthatlan meghasonlásokra okot, midőn világi hatalma leginkább ki volt terjedve s leginkább kétségbe vonva.

Azóta is ismét három századon át az egyháznak, ha azt mint vallásos intézményt tekintjük, a világi hatalom vált legnagyobb veszélyére. A középkor ezen maradványának eleste, az egyház szabadságát csak megerősíté. Azon

időben, minden nagy szabadság bizonyos területi souvera inításra támaszkodott. Az egyház is erre támasztá szabadságát. A középkor lettintéve a souverainitás ismét, mindenütt eredeti forrásához tér vissza, s a szabadságok azóta az általános jogban heresik azon kezességet, melyet elsőben a területi szabadságban találtak. Kiállíthatja ma, hogy az egyházi választó-fejedelmek, vagy fejedelmi püspökök a német birodalomban, vagy más államokban egyháziilag szabadságban voltak, mint jelenleg a főpapok, kik helyeiket elfoglalják? Világos, hogy itt az ellenkező áll.

„...A királyi kormány mindent megteend, hogy azon nagy szövetségessel, kinek fegyverei védik jelenleg a szent atya személyét, egyetértve, e fontos czél eléressék; s kész az érdeklött kormányokkal egyetértve, az egyház magaszt szabadságát minden tekintetben biztosítani. Ugyanazokkal egyetértve s ugyanazon biztosításokkal örökös czim mellett elegendő dotatio is állapíttatnék meg, hogy illendően gondoskodva legyen a felsőbb papi méltóságról s a szent collegium tekintélyéről, valamint a fennálló egyházi hatóságok s intézményekről.

„Ha a szent szék azon szükségességre alkalmazkodni fog, hogy Olaszország szervezéseért s békéjeért világi hatalmáról lemond, akkor könnyen el fog ismertetni, hogy a pápa azon teljes szabadságot, mely magas bivatásának gyakorlatára szükségeltetik, sehol sem élvezheti másutt, mint a katolikus világ anyavárosában, a kormány védpaisza alatt, mely leginkább képes e szabadságot sértetlenül fön tartani. E szerint egy nagy nemzet helyreállításához az egyház függetlensége is a vallás és civilizatio közös javára végre fog hajtani. Akkor a vallást jelenleg fenyegető minden veszélyek el fognak enyészni. Róma mint Olaszország fővárosa megszilárdítja s megerősíti a nemzeti egység nagy művét s egyszersmind biztosítja a katolikus egységet.”

A római kérdés után a velenceire jön a sor.

„Egy más nagyfontosságú kérdés, a velencei, élénken foglalkoztatja a barátságos hatalmakat, valamint igaztossáiban tartja Olaszország népeit. Mindazonáltal a kormány elég erősnek hiszi magát meggátolni, hogy e kérdés oly cselekvények által előtessék meg, melyek a főnálló viszonyok állapotját zavarhatnák — s a kormány tudni fogja e tekintetben kötelességet teljesíteni. Mindazonáltal a veszélyeket sem lehet elhallgatni, ha az idegenek jelenléte által az olasz terület egy oly fontos részében minden perczben megzavarthatatik a béke s rend.

„A származás, nyelv, fájdalom, remények s dicsőség azonsága, melyek Velence lakosságát hozzáuk csatolják, az 1848-ban nekik kijelentett szavazat, s az akkor kiottott vér; a velencei tartományok önkéntesnek részvétele ennek folytán a háboruban; a kivándorlottak száma, kik most városainkban, s hadseregünkben szétszórva: mind-ez Velence s a többi felszítet közt a rokonszenv s együttesség oly nyílt kötelékét erősíti meg, hogy a szabad Olaszország sohasem maradhat közönyös ama terület szenvedése iránt, mely még szomorú végzet által idegen hatalom alá van vetve. És minél inkább erősödik a nemzet, annál alaposabb oka van azon aggályra, miszerint az egy napon széttépi a türelem kötelékét, s megkísérlel, megszabadítani önmagát azon nyomás miatt érzett fájdalomtól, melynek teste egy nemes részét zsákmányul odadobva látja.

„Ausztria, bárminő legyen politikája, igenis megtartja a fegyverek ereivel azon tartományokat, melyeket Olaszországban megszállott; de a legkürább látásu szemek előtt is világos, hogy e tartományok erkölcsileg már többé hozzá nem tartoznak, mert gyógyíthatlan összeegyeztethetlenség létezik köztük, s a nemzeti szellem határozott ellen-szenvet szül. Ausztria jogát megsemmisítette azon eltagadhatlan tény, hogy Velencét csak erővel bírja birtokában megtartani, s az erő ugyan képes elnapolni a fenyegető válságot, de azt meggátolni nem fogja.

„Szabadságunk példája maga a végzet által van arra határozva, hogy e válságot siettesse. És habár semmi ok sem forog fen annak fölhevésére, hogy Ausztria kényszeri-

tés nélkül területbirtokai bármelyikéről lemondjon, mégis az egyszer már más megmondolásnak adhat tért, s tekintheti e kérdést azon roppant terhek szempontjából, melyek egy arányos kárpótlás nélkül az osztrák császári államra háromolnának olasz tartományai megtartásának alkalmából, s tekintheti e kérdést mindennemű előnyök szempontjából, melyek reá nézve bizonyosan előállának, ha Velencét Olaszország birtokába visszabocsátaná. Mert akkor Olaszországban csupán egy szövetségest s barátot lelne, — ki semmi áldozattól nem riad vissza, hogy ez eredményt ki-küzdje.

„Azon hatalmaknak, melyek a dolgok ez állását elő-idézték, van felhatalmazványuk e nagy kérdés békés megoldása iránt gondoskodni. A királyi kormány, melyre az olaszországi béke s rend iránti felelősség nehezül, kötelességének tartotta, a hatalmakat azon veszélyekre figyelmeztetni, melyek a túlhosszadalmas halogatásokból származhatnak, s melyeket addig megszüntetni nem lehet, míg az 1851-ki szerződések által a felszíteten megállapított területi rendszer alapos kijavítása s megváltoztatása folytán, tel-szabadult Olaszország saját természetes határai közt nem fogja magát találni. (M. O.)

Udvarhelyszék, március 31-én, 1862.

Volt ideiglenes főkirálybírák méltóságos Dániel Gábor urat varyasi lakában folyó hó 23-kán, mint becses neve napja előestéjén, a kormány alatt volt összes szék birtokosainak több mint ötven számból álló tisztelgő serege lepte meg, s a mindkét részről tövűző és köszönő szavak a jelenlévők ajkaira szünni nem akaró hangos de őszinte éljeneket varázoltak. Szép dolog, midőn egy fiatal főtisztviselő annyira ki tudta érdemelni rövid kormányzási ideje alatt is a köztisztelést és szeretetet, hogy még családí ünnepe alkalmával is mindenki, kit csak körülményei vissza nem tartanak, mintegy vetélkedve siet hozzá való őszinte ragaszkodásának tanúsítása mellett tisztta, őszintelen szeretetét és tisztelét elő szavakkal is tolmácsolni, — Isten tartsa is meg a derék hazafit s adjon hazánk borus napjaira mielőbb derült boldog napokat, hogy őt újból élünkön tisztel-hessük!! A tisztelgő seregét nagyban emelte Horváth János derék hazánkfiának a jelenléte.

Az Udvarhely anya székely szék területére fölállított ideigl. törvényszék hivatalos működését már tettelesen is megkezdte, s az ezen törvényszék mellé szükségelt irnoki személyzet is, a rendelkezés alatti cs. k. tisztviselők és volt falusi jegyzők közt, a napokban az ideigl. főkirálybírói helyettes ur által kinevezetett. \*)

Emlékezhettek e lap olvasói azon tragicus eseményre, hogy volt cs. k. hivatalnok Hickman Gusztáv bizonyos árva pénzekkel megszűkött volt, s hogy később ő oda vissza is kísértetett; — mint e részben bizonyosan értesítve vagyok — az akkori alkotmányos tisztség s nevezetesen a képviselő bizottmányi gyűlés ezen ügy kitisztázhatása végett a nevezettnek visszakísértése után minden szükséges lépéseket rögtön meg is tett, s e végre Huszár József, Sándor Ignác ügyvéd és László Dávid urak személyeikben egy állandó bizottmányt nevezett ki, melyet a felségs királyi főkom-mányszék is megerősített, de miután a keze alatt volt minden egyes árvagondnokok s illetőleg gyámnokok kihallgatása multhatatlan szükségé vált, a vizsgálat mind ez ideig teljesen be nem fejeztetett, azonban saját bevallása szerint is az árvékat 4000 osztr. értékű forinton fölül káro-sította meg.

És ezen sikkasztó most újabban a cs. k. törvényszék hatósága alá esett... Ha csak a bűnnek megbüntetése lenne szóban, azon esetben szólan valónk nem lenne; nem, mert az ilyen nyilvános büntetetlen egy törvényszék sem mér-szelné hagyni; de itt nem csak a bűn büntetése, ha-

\*) A mi a fölapan nem jöhet, hirdteménykép sem jöhet, s nem mi vagyunk okai. Szerk.

sította; ő nem tudta csak képzelní sem azon kölcsönös-séget, mely a közromlottság közt a közös hűtlenségben kárpótlást nyújt az eljátszott boldog ábrándokért.

Ab, s mekkora epedés volt, magával egy földel alatt tudni Trajánt, hallani a szomszédos termekben a boldog római ifjúság vigalmi zaját, a kesergő tuba, a zengő tybice hangjait.

Szíven átlöbbsz a vér, halvány arcán heves pir ömölt el... Látta Flavius Aper nejt, a szép Valeriát s a ragyogó kellemi Aula Candidat, Carissius aráját, vagy a tisztas Julia Valeriát, Cajus Octavius vezér nejt... s lehetett-e bol-dog nyugalma, ha ennyi kellem közt képzelt Trajánt, kik-nek minden lépteik oly összeolvadók a zengő muzsika sza-vaival, s mozdulataik oly hívós benyomást tesznek a lélekre.

Ők mind itt voltak, s ki tudja, még hány főrangu római hölgy, kiknek arcuk oly szép, oly kerek, foguk oly fehér s szemük oly sugárzó fekete.

Ah e táncz a furiai táncz! kik leszálltak e királyi termekbe, megünnepelni egy név városujának diadalát!

Mi volt azon gyöngédség most Affrodísia lelke előtt, melylyel elleneitől elhalmoztatott; — egy szelid bárány si-mogatása a reá fennett kés fokával!

Ilyenkor érzé a szép hölgy rabságának súlyát, hogy nem futhatott el messze, messze azon vigalom zajától, melyet a dák böcek ravatalai felett til a diadalmármoros ellenség.

Ily perczekben végtelen gyűlöletet érzett Traján iránt. Így tépelődött igazott magányában a szép szenvedő. A folytonos lélekingerültség miatt sebei nehezen hegedének. Sokszor a vér mint tövűtő orkán zúdult végig erein, s ilyenkor felszűkött kórágából, kinézett ablakain, figyelt, hallga-tózt: nem hall-e valahol egy tárogató hangot, nem lát-e a város felé nyomulni egy dák csapatot... hogy jöttének ünnepe felgyujtsa a termeket ömaga s vígadó ellenségei fölött. Ah egy csatariadás, egy vértenger kellett volna, hogy elfojthassa a szenvedő hölgy szívzaját.

Ily kedélyhangulatban volt egykor, a mint a hü Kad-iva a szokottnál derültebb arczzal lépett a terembe.

— Itt vagy Kadiva? — szolt a herceghölgy, — nos, rendeznek-e újból vigalmat a büszke rómaiak? —

— Most épen királyunk követeivel tartanak értekezle-tet a kibékülés felett.

— Hallottál valamit a feltételekről? —

— Titkolóznak, pedig eléggé fűrésztem. Csak Char-mis ajkáról sejtettem valamit. Herceghölgy, én nem család-battam halló érzelkeimben, de Charmis ingerülten kiáltott fel: inkább halál, mint egy dák királyi hölgy keze az ellen-ségnek. Erre, ha jól hallam, az Imperator válaszolta: a ki-békültek nem ellenségek többé.

— Ah Kadiva! s valamit még nem vehettél ki? — szolt átfutó örömpírral a herceghölgy.

— Minden jel oda mutat, hogy a béke fenséged ke-zétől függ.

— Ugy látszik, az Imperator nem sejtí, mily örömet nyujtanám neki mint honom barátjának jobbotat. S való-ban jobb nekünk Rómával békés szomszédtságban élni. Én láttam harczaikat, ismerem a dákok fegyverét, Kadivám! még csak egy hadjárat kell, és Traján ura lesz e kincses tartománynak.

— Ugy látszik, ezt a király is érezi, mert követei zor-dak... látszik arcukon a gyűlölet, s e gyűlöletből köny-nyen sejtethő, hogy a békeajánlatok kénytelenségek.

— Ah! az eszelős Charmis vak szerelemföltése még vést hoz hazánkra, s feldúlja legszebb álmait. Menj, menj Kadiva, mond meg neki, ne húzzon újat Trajánna, nem kértém Charmist lovagomul, saját kezem fölött én fo-gok határozni. Menj, és rögtön megjőjj, talán többet is ki-fűrészelsz.

A hü hölgy távozott, mi alatt a herceghölgy szívén ezer érzelmek vonultak át. Ábrándjai lehúzták e földre az ég minden gyönyöreit... szerelmi kéjt látott maga körül, di-csőséget s felvirágzást honában. — A szívben, barátságban egyesült Róma s Dácia kétségtelen igényt tarthatott a világ-uralomhoz.

Hevesen járt alá s föl szobájában, bekötözött sebeinek

metező fájdmát is feledve, melyet a gyors ingerült moz-gás érlett és mérgecsített.

Mit érez egy szenvedélyes szív a szerelmen kívül, midőn a remény pháros gyanánt világít a közel czélra.

Kadiva végre csakngyan megérkezett, de arcán külö-nös megütközés látszott.

— Nos Kadivám, nem mosolygasz? nem ragyognak szemeid, sőt arezod egy szomorító talány? Szólj, szólj, mit hallottál?

— Nem tudom, királyi hölgy; szolottam Charmissal, midőn épen lovára ült, hogy a királyhoz visszatérjen. Midőn elmondám az üzenetet, areza elözdült, idegei rángatóztak, s kérdé tölem: — A király hölgy tüntet valóban ezt? — s midőn ismétlem az üzenetet, ő hangosan fölkaezgott. — Jól van Kadiva, jól, — szola, én imádtam őt, ő inkább sze-rette az ellent, mint a hü barátot. Ő vétkezett érzelmével a nemzet istene ellen: de meglesztünk boszulva, meglesz bo-szulva érző szívem a nemzet istene... Menj, menj, mondd, várja az arakoszorút, egy pár óra alatt itt leszünk Deke-bállal együtt a dicső menegzőre... Éljen a szerelm, mely a böcek fegyvereit hüvelyökbe rejteni... h! ha ha! — él-jen az ellenség szerelme!... Így szola vad és irtózatós nevetés közt s megsarkantyuzva lovát, eltűnt a királyi ud-varból.

— Charmis ismét megütkült, — szolt röviden a her-ceghölgy.

VII.

Rövid párbeszéd folyt a hercegasszony s udvarhölgye közt, midőn az ajtóór benyit, jelentve, hogy néhány előkelő római hölgy kér beocsátatást.

A királyi hölgy intett, hogy beocsátassanak be. Csakhamar Octaviusnő vezérlete alatt, Flaviusné s több előkelő hölgyek léptek a terembe, kiket Affrodísia szívélye-sen fogadott, s kik vizsont gyöngéd udvariassággal tudako-zódtak kórállapotáról.

(Folytatjuk.)



nem az árvák kármentesítése is kérdésbe kell, hogy jöjjön! — és ez az a miért felszólalunk, mert a letartóztatottnak elegendő birtoka nincsen, az árvák pedig egy alárendelt volt tisztviselő tulajdonságát rövidséget nem buzhatnak annyival inkább, mivel alárendeltjeikért az előtűlők mindig felelősek; s ha ez így van, minek úgy is kell lenni, azon esetben bátrak vagyunk kérni, hogy a nevezett bűnöst az itteni törvényszéknél az állam nevében ki fogja béperelni? a főügyész? — az nem lehet, mert Szűcs Márton es. kir. főügyész ur, azon időben a „stätt. deleg. bezirksgerichtnél Leiter“ volt, s következésképp, e helyzetből oly körülmény fejlődhetik, minél fogva e tárgyban mint főügyész nem is működhetik.

Mondhatnák itt, hogy van ott alügyész is, s az a bűnöst perbe foghatja, de itt is nagy a bökkenő, mivel az alügyész a foglynak neje után sógora!... s így valószínű, a károsok nagy aggodalommal lehetnek, lehetnek pedig mindaddig, míg a es. kir. főügyész ur itt lesz hivatalos állomásban, mert hja! emberek vagyunk mindnyájan s a törvény igen helyesen intézkedett, midőn az érdekeltől és verségből állóktól a bírói illetőséget megtagadta; azonban bizunk a magas kormányban bölcselésében, s reméljük, hogy ezen akadályokat észszerű intézkedései által elhárítván, mint az árvák valódi atyja oda fog hatni, hogy a bűnös megbüntetésén, az árvák is törvényes tulajdonukhoz mihamarabb hozzá juthassanak.

r. s.

## KÜLÖNFÉLÉK.

— Az erdélyi muzeum-egylet igazgató választmánya szerdán április 9-én délután 5 órakor fogja tartani rendes tudományos ülését a tanácsban nagy terében. Ez alkalommal Gyulai Pál tanár olvasni fogja „Az 1817-ben Erdélyben uralkodott inség és éhhalál“ című történelmi értekezést id. gróf Teleky Domokostól.

— A Tisza Tokaj környékén erősen nő; nemesek az értéket elborítá, hanem a védőgátakat is fenyegeti már. Csongrád városa határának alantabb fekvő részét is elöntö.

— Csongrádól írják a „Sürgöny“nek, hogy a lakosság nagy része kijelentette, miképp nekik nem kell rendezett tanács.

— A debreczeni gőzmalom társulat igen hazafiasan sáfárkodott a tavalyi nyerevényével. A magyar írói segélyegyletnek 200, — a debreczeni polg. kórháznak 200, — a debreczeni emlékkerttársulatnak 400, a debreczeni szolgálatnak 200 frtot adományozott, s még fön van tartva, hogy a fentebbi összegekben kívül 1000 ft, a mennyiben közbejött szerencsétlenségek enyhítése igénybe nem vevő, szintén hazai jótékony célokra fordítottassék.

— Rott Dávid pesti ékszerárú, kinek boltját a bécsi utcában kirabolták, a tettesek fölfedezőjének 5000 frt jutalmat ígér.

— Pesten közelebből megindulandó „Ungarische Nachrichten“ mutatójának számában az első czikk a szerkesztő Bausnertől, a lap politikai programját érdekgerjesztőleg fejtegeti, melyből a következő pontokat közöljük:

„Mit használ minden szabadelvű és alkotmányos intézmény, ha erőszakot gyakorolnak a népek történelmi és nemzeti érzelmeire, s ezért nem verhetnek gyökeret a birodalom minden népének szíveiben, ha a birodalom szakadását csak emelik a s leghatalmasabb népeket a birodalomtól távol tartják? — Meggyőződésünk az, hogy a birodalom alapítói alapokon nyugszik, s hogy minél előbb vissza kell adni természetesen politikai alapját. — Ausztria nem egységes állam, és sohasem lesz az. Gyöngye és tehetetlen levén, hogy minden népet a német, szláv vagy magyar elem alá vessen, az ausztriai államkötél csak e három történelmi nemzeti ösztönnek engedelmeskedik és csak akkor virul fel, ha ezek egyensúlyban maradnak és egymást kölcsönösen segélyezik. — A történelmi jogalap tehát Ausztria egyedüli támpontja; lételének titka és szükséglete ebben rejlik. — A magyar kérdés súlypontja ebben fekszik. — Véleményünk szerint a magyar kérdés sohasem támadt volna fel, vagy legalább nem lett volna oly nagy terjedelmű, ha az állam egyedüli politikai alapelve, t. i. a történelmi, késedelem nélkül helyreállítatik, ha a pragmatika sanctio jogfolytonossága, a magyar politika zsinórmeztéke.“

— A „M. O.“ írja: A cseh-lengyel töredéknek a birodalmi tanács pénzügyi üléseiből kitépült fogva, a szláv lapok a Lajtnál túl megszüntették eddigi külön rovatu rendes tudósításait a birodalmi tanács működéséről, s azóta csakis bécsi levelek ejtenek egyet-mást arról per tangensem. A „Hlasz“ szombat számában megjegyzi, miképp az alsóház ügyviteli rendje csakis a szűkebb tanácstól, ugyancsak a szűkebb tanács számára állapított meg, hogy tehát nincsen jelentősége, mielőtt a szűkebb tanács a teljesnek jo-gaiba ingerálja magát. Ezután pedig így folytatja jelentését: „Mily gyöngye kisegítőkhöz nyultak a jobb oldal ellenében, abból is világos, hogy az alsóház minapi ülésében nagy ostentatíóval olvastatták fel az erdélyi szász egyetem leve-lét, melyben arra kéri a házat, méltóztatassék nagykegyesen megkülönböztetni a gyűlési jegyzőkönyvek s egyéb nyom-tatványok egy-egy példányát, biztosítván egész alázatossággal a házat, miképp a legmegfigyeltetebb figyelemmel kíséri működését. A bal oldal ez aprókért igen nagy dicsérettel és kitüntetéssel fogadta, mi azonban gondoljuk, miképp az erdélyi szász egyetem sokkal egyszerűbben jár el kívánc-sisága kielégítésében, ha egyenesen a birodalmi könyvnyom-dáshoz fordul, hol is minden ember fia, ha nem is erdélyi szász, három pfrtal előfizethet, a ház jegyzőkönyveire. Azonban nem kételkedünk — mondja a „Hlasz“ bécsi levele-zője — miképp az erdélyi szászoknak is kedve szottyan, hogy mitán alig két száz ezer embert számitanak, oly vá-lasztási törvényre tegyenek szert, a melyben a Lajtnál a legvespésségi országok részesítették annak idejében, hogy aztán ily törvény kedvezéséből ők is uralkodhassanak Erdélyben a románok fölött. Ezen kitalás leginkább indít-hatja a szász atyafiakat, miképp részt vehessenek a bi-ro-dalmi tanácsban, úgy a mint jelenleg szerkesztve van.“

— Gindehallban egy asztalosné négy gyermekét szült fe-gyyszere. Anya és gyermekek egészségesek.

— Csongrádon f. hó 2-án egy Tisza Évi nevű, 108 éves nőt temettek el, kinek férje tavaly halt meg 109 éves korában. Bizonyoson tisztelték szülőiket, azért voltak oly hosszúéletűek e földön.

— Az „Ungarische Nachrichten“ vonatkozva a „Concordia“ azon állítására, hogy a románok Erdélyben 1848 évi harczeit által a magyar államkötélből kiszakasz-ták magukat, a következőleg nyilatkozik:

„A románok 1848-ik évben mindenesetre harcoltak, azaz a népfelkelés tömegesen történt, és sok vér folyt; de a nemzeti érzület iránti tekintetből nem akarjuk mondani, hogy mily nevet érdemel e próbáboru s mily czéljai voltak. Arra azonban legbátározottabban kell a súlyt fektetnünk, hogy a román fegyverek 1848-ban Erdélyt soha és semmi-kép sem foglalták el magyar kezektől, sőt hogy e sajnálatos népfelkelési tömegek tettleg az erdélyi bérceket legelre-jtetetbe zugaiba szorították vissza, s hogy a levert felkelés minden balsorsa érte őket. Ha tehát harc- és felkelési ered-ményekről van szó, a „Concordia“ nem dicsékedhetik a sze-gény felizgatott nép semminemű diadalával. És a mi azon államjogi kérdést illeti, vajon Erdély önálló legyen e, vagy Magyarország kiegészítő része, s hogy a román lakók töb-bisége döntse-e el ez ország politikai átalakulását, ezek mind sivár viták, mert a nagy magyar kérdés megol-dásra vár, s ez utóbbi a kis erdélyi kérdést is meg fogja oldani. De veszélyes ábránd, ha azt akarnák hinni, hogy a románok Erdélyben önmaguk határozhatnák meg sorsukat. Szavazatuk alárendelt jelentőségű, a magyar korona s az osztrák államkötél politikai érdekei határozhatnák itt kizáró-lag, és annyi még is igaz, hogy a román nemzet Erdélyben úgy Magyarországnak, mint a távolabb fekvő német örökös tartományoknak egészen hátat fordít, s a szívében szükség-képp gyökerező nemzeti ösztön erejével, vágytelin tekint az ismét feltámadt román fejedelemségek felé, s ide törekszik minden érdekével. Tehát sem magyar, sem osztrák állam-érdek nem lehet, hogy Erdély a románoknak engedessék át, ez valóban öngyilkos politika lenne, eltekintve attól, hogy e nép csak nagy számot képvisel, de nem a politikai hata-lom többi tényezőit: a mivelséget, tökélet és földbirtokot. Te-hát csak chimera és utópia az, ha a románoknak Erdélyben túlnyomó politikai befolyást tulajdonítanak. Politikai ha-talmuk egész épülete ingatag alapokon nyugszik és hang-jok csak addig hallatszik, míg a magyar kérdés válsága tart. Mit Magyarország ellenesei, nehezen fog ellenállásuk jó gyümölcsöket teremni, de ha mint hű fiak a közös hazához csatlakoznak, ki zárhatja ki őket az általános jótétemények-ből, melyeket a hazánk minden népét illető közös al-kotmány áldása, mind e népeknek egyenlő mértékben nyújt?“

— Párisban azt beszélik, hogy a kormány Segur d'Aguessean szenátornál házhatatást rendelt. A gróf azonban szenatori sérthetlenségére hivatkozván, kijelenté, hogy a kutatást erőbatalommal is meg fogja akadályozni; s midőn a rendőrbiztos mindamellett el kezdé a kutatást, a gróf pisz-tolylyal agyonlőtte. A kormány azt gyanítja, hogy Segur d'Aguessean az orleanista fondorlatok részese.

## POLITIKAI HIREK.

**Franciaország.** Páris, mart. 30. Itt nagyon bi-zonyosnak mondják, hogy a pápa és Antonelli kedvezőleg volnának hangolva a római kérdés utjának egyengetése iránt. Legalább úgy tesznek a fennsőbb kormánykörökben, mintha bizonyos volnának a kedvező fordulat felől. Ezen új szak felavatásul legközelebb ismét azon óhajtatást szándékoznak Rómába intézni, hogy adjon a pápa Rómának és Sz. Péter tóbi örökségének alkotmányos intézményeket.

Egy más versio szerint a francia kormány, a római kérdésre vonatkozólag, a szentszék azon készségéből, mely szerint Ausztriának a concordatum revisioja iránti kívánsát teljesítette, fegyvert kovácsol magának, melylyel a pápai kormányt megtagadni készül; s tény, hogy Lavalette marquis kevéssel Párisba hivatása előtt, figyelve a pápai udvar és b. Bruch közt a revisio tárgyában megkezdett alkudozá-sokra, párbuzamot vont a szentszéknek Ausztria és Fran-ciaország iránymába követett magatartása közt.

Mexikoból nem igen örömdetes hírek érkeznek, s a kedvezőtlen eredményt Prim tábornoknak tulajdonítják, ki ott személyes tulajdonai s családi összeköttetéseinél fogva túlnyomó befolyást gyakorol. Egyébiránt a trónalapítási hí-rek újból felmerültek s most már Montpensier herce-gét emlegetik királyjelölt gyanánt.

A tengeri hadkésztölésdek Cherbourgban és Brestben minden zaj nélkül ugyan, de szakadatlanul folynak. Martius 20-tól 29-ig 25 fregátkapitány ment Toulonból Brestbe és Cherbourgba.

A Lavalette Párisba meneteléről szállongó hozzáté-sek közül nem lesz érdektelen még a következők megemli-tentük: Lavalette már régebbi idő óta távozni kívánt Rómából, mivel nem voltak utasításai, s folyvást ellenkezésben kelle lennie Goyon tábornokkal, a ki egyre biztosítá őt, hogy a császár legtitkosabb gondolatairól van tudomása. Hanem Párisban alkalmatlannak tartották Lavalette elntazását, s a marquisnak meghagyott, hogy maradjon állomásán. Csak egy legújabbban közbejött esetről fogva és mivel Lavalette kijelenté, hogy neki okvetetlen Franciaországba kell men-nie magán ügyében, hivatott Párisba. A császár eleinte vo-nakodott volna Lavalettét elfogadni, de később még is maga elé bocsátotta, s a követ igen erősen panaszkodott Goyon ellen. Bizonyosnak állítják, hogy Lavalette nem fog többé visszamegyeni állomására, hacsak Goyont nem teszik el Rómából. Hanem Párisban ingadoznak, s nem szeretnék a do-log valódi állását rögtön felleplezni.

**Olaszország.** Róma, mart. 29. Pius pápa május 13-án tölti be életének 70-dik évét és így életkora, magá-ban véne, nem szolgálhatna okul ama komoly aggodalmakra, melyekről az ő szentsége egységű állapotát tárgyzó újabb tudósítások szólnak. Amde újabb időben oly gyakoriak a szent atya szélhűdési rohamai, s annyiszor ismétlik rajta az Olaszországban szokásos érvágást, hogy oly testalkat mel-

lett, minő a IX. Piusé, mindenesetre a legrosszabbtól lehe-tartani. S voltaképp már a vatikánban is meg vannak téve az előkészületek, hogy a katastrophá ne jöjjön véletlenül. Min-den úgy van rendezve, hogy a bibornokszék azonnal össze-ülhet pápaválasztásra, s a dolgok jelen állásában, azon titok-tartás mellett, melyet a bibornokok tanusítanak, könnyen meg-történhetnék, hogy a világ előbb tudja meg IX. Pius utóda-nevét, mint halála hírét.

Azon allocutióból, melyet a pápa, mint közelebből egy távsírlgöny után érintettük, mart. 25-én tartott a minerva-templomban, a „Wien. Ztg.“ terjedelmesebb kivonatot közöl, melyből mi kiemeljük a következőket: „Helyén lesz, ugymond a szent atya, egy iratot megemlítenünk, mely alig 48 óra előtt, Olaszországnak egy nagy városából, jobban mon-dva, Lombardia fővárosából érkezett hozzánk egy lelkész-től, ki magát kanonoknak írja alá. Ezen iratban többek közt ez áll: „Vigyázzatok, nehogy a püspököknek közelebbi össze-jövele alkalmával Rómában, a világi hatalom hitelvé nyil-vánítottassék.“ Ha itt volna a szegény pap, a kit mi inkább szeretnénk jó papnak nevezni, megmondanók neki, a mit nektek is, kik itt vagytok, megmondunk: „Legyetek nyu-godtak, hogy a szentszék a világi uralmat nem állítja felhítelv gyanánt; mindamellett kijelentjük, hogy a világi uralom szükséges és mellőzhetetlen, vala-mig az isteni gondviselésnek ezen intézkedése tart, hogy a lelki hatalom függetlenségét fentartsa“ sat. sat. Egy közelfekvő országból (Nápoly) iratok érkeznek hozzánk némely lelké-szekről, melyekben fondor kétszíniséggel sugalmaznak min-keket, hogy mondanánk le a világi hatalomról, mely reájok vagy jobban mondva, tanácsadóikra nézve felette alkalmat-lan, s akadályozza kereszténytelen és társadalomellenes ter-veik kivitelét. De kapunk egyszersmind oly leveleket is, szintén papok által aláírva, melyek tiszteletteljes szeretetet leheltenek e szent szék iránt, s melyekből kitetszik, hogy ama kormány, vagy képviselői és kiküldöttei nyomtatott szö-vegminfákat küldöznek szét, melyeknek egy s más szegény pap vagy papnövendék aláírására szólítatuk fel azon kettős czélból, hogy egyfelől hitessék el a világgal, hogy a pápság a lelki és világi hatalom összeférhetlenségének tisztátalan elvét vallja, másfelől hogy az alsóbb pápság és a püspökök közt meghasonlást támaszszanak, kiknek pedig bámulatos egyetértése a jelen pillanatokban az egész világ méltó cso-dálatát vonja magára sat. Ő szentsége törekedni fog, hogy azon fondorlatok, melyek a pásztor és nyáj közti szakadás előidézésére vannak irányozva, ne sikerüljenek; s e törek-vésére Isten áldását, a szentszék és vértanúk közvetíté-sét kéri.

Genua, mart. 25. A „Don. Ztg.“-nak írják: A cse-lekvő párt folyvást harcra szónak betenkedik. Ezen emberek nyíltan beszélik: „Ha követ bennünket a kormány jó; ha nem, hát megbuktatjuk, és a munkát magunk fejezzük be.“ Egyébiránt a kormány se teszi össze karjait, hanem már is parancsot adott az ujoncztelepek parancsnokainak, hogy az ujonczok betanítását lehetőleg sietessék, s mielőtt vala-mennyire tudnak banni a fegyverrel, küldjék őket tüstént ezredeikhez. Az itteni helyőrség mindennap a dandárparancs-nok szemei előtt tartja hadgyakorlatait, s legközelebb Ná-polyba fog átszállítani, a honnan nagyon nyugtalanító bi-rek érkeznek. Az ottani hadsereg tábornokai közül néhány rendelkezési állapotba tétetett; mert a kormány nem eléggé erélyeseknek találta őket.

Turin, mart. 30. A tengerészeti miniszterium a ge-nuai és nápolyi tengerész-iskoláknak felosztását határozta el, mivel közöttük a fegyelmre igen kártékony hatású vi-szálkodás fejtett ki. Egyetlen tengerész akademia állítatik fel Livornóban. — Garibaldi valószínűleg visszatér Turinba, mielőtt Nápolyba menne.

**Németország.** Berlin, mart. 31. A királyi vár-kastélyban egymást felváltó befolyások versenyeznek az első-ség felett s jólértesült körökben azon hir terjeng, hogy leg-újabbban egy erélyes jelleméről ismert s a királyhoz igen közel álló delnő nagy befolyást gyakorol a közügyek me-netére. Ez okból a trónörökös parthívei között a legjobb hangulat uralkodik, s az udvarnál egész önmegadással szá-mítanak egy oly követkamara összealakulására, melynek többsége ugyanazon elvti egyéniségekkel fog állani, mint a felosztatott. Ezen hangulatnak tulajdonítják azt is, hogy a király megparancsolta a miniszteriumnak, hogy ugyanazon javaslatokat tartsa készen, melyeket az előbbi kabinet ter-jesztett a felosztatott kamara elébe. Egyik közelebbi minisz-tertanácsban, melyben a király elnökölt, Heydt ur aggodal-mát nyilvánította ez eljárásra nézve, megjegyezvén, hogy a pártárványok az új kamarában nehezen lesznek olyanok, hogy a javaslatok elfogadását lehessen reményleni. A király szava azonban döntött, mondván: „A miniszterium az én királyi politikám kifejezése, s nem valamely párt feje.“

**Oroszország.** Szt. Pétervár, mart. 28. A grodni (Litvániaiban) nemes gyűlés következő javaslatokat intézett a belügyminiszterhez: 1) A litvániai törvénykönyv állit-fassék vissza korszerti javításokkal. 2) A lelkiismeret sza-badságát korlátozó minden törvények töröltenessnek el. 3) A vilnai egyetem állitassék helyre úgy, a mint I. Sándor ezár alatt szervezte volt. 4) Választott közigazgatási és tör-vénykezési testületek állitassanak, mint Oroszországban. 5) Mondassék ki a kereskedelemi, ipari, gazdasági és tudom-ányos egyletek szabad alakulhatása.

A cserkeszekkel folytatott alkudozások nem vezettek eredményre. Ezek, hogy erejüket összhangzólag fejthessék ki, egy közös fővezért választottak maguknak, s tavaszra kelve egész erélyvel szándékoznak a háborút megkezdeni.

**Törökország.** Konstantinápoly, mart. 30. A görög határszélek felé 20,000 katonát üszpontosítanak. A Szerbia felőli határokra erősítik 15,000 főből álló nem ren-des csapatok küldetvén oda. Omer basa hadteste újabb erő-sítést kapott, mely egy testőr-lővészrezed, két lovaseszred-es négy ágyúllétegből áll s már utban van Albania felé.

A „Patrie“-nak írják Cattaroból mart. 29-ről: 10,000 montenegrói utban van Vucalovichhoz csatlakozandó. E mozdulat Omer basát helytállásra bírta, mindamellett, hogy



Konstantinápolyból határozott parancsot kapott a hadműveletek tovább folytatására. Azt állítják, hogy a montenegróiak föllépésének alapja egy Szerbiával kötött egyezség; s Vukalovichnak csak az a feladata, hogy a törököket feltartoztassa.

**Ujabbak.** Bécs, apr. 2. A „P. Lloyd“-nak írják: Itt tegnap az a hír volt elterjedve, hogy a pápa meghalt. E hír azonban valótlannak bizonyult be. Mindamellett, hiteles tudósítások nyomán alig lehet többé kételkedni, hogy ő szentségének betegsége utóbbi időben oly fordulatot vett, mely a legkomolyabb aggodalmakra szolgáltatott okot.

— Triest, apr. 3. Athénéből mart. 29.-ről kelt tudósítás szerint Nasos és Santorin szigeteken a felkelés elnyomott. Akarnoniában a felkelő hadosztályokat a lakosság letartóztatta. Hahn tábornok ismét elzárta a vizet Naupliától. A kamara ülései bezárattak. A kormány egy millió drachmát utalványozott a felkelés elnyomására.

— Páris, apr. 2. A „Moniteur“ jelenti: Nem igaz, hogy Franciaország Spanyolországtól Prim tábornok viszszaadását követelte volna. Franciaország csupán arra szorítkozott, hogy a soledadi egyezményt rosztalja; miután ezt úgy tekinti, mint Franciaország méltóságával ellenkezőt. Saligny egyedül lett azon politikai teljhatalommal felruházva, mely Jurien admiralnak adatott volt. Jurien megtartja a hajóosztály feletti parancsnokságot.

— Madrid, apr. 1. Hitelesnek állítják, hogy Spanyolország osztva Franciaország nézeteit, rosztalja a soledadi egyezményt.

— Turin, apr. 1. Az „Opinione“ írja: Tudva van, hogy Conforti képviselő az igazságügyi tárczára van kinevezve. Ő azonban a „magistratura giudiziaria“ kinevezése előtt nem lép a miniszteriumba.

— Köpenhága, apr. 2. Az államtanács mai ülésében a tengerészeti miniszter kijelentette, hogy ő

egy jelentékeny pénzüsszeget szándékszik kérni, hogy a tengerészetet pán célos hajókkal lássa el. Kötelezte magát hogy egy fahajót sem fog építtetni. Nyilatkozata nagy viszhangra talált.

— Uj-York, mart. 22. A külsönzövelkeztetek számos felhívásokat intéznek az önkénytesekhez. Mondják, hogy Fredericksburgot kiürítették.

— Veracruz, mart. 7. Az angolok, 100 ember kivételével, hajóra szállottak.

#### Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Április 5-én: Nemzeti kölcsön 83.55. 5 % Metalliques 69.75. Bank-részvény 822.—. Hitel-részvény 198.80. Váltó Londonra 136.—. Ezüst 134.75. Arany 6.41.

Április 3-án: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 71.25. Erdélyi 67.75.

T. és felölös szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

## H I R D E T É S E K.

### NEM HIVATALOS.

(565) **A külsőmonostor-utcában a 181-iki Halmágyi háznál, két utcára fekvő SZOBA kiadó, értekezni lehet: helyt Ercei Györggyel.**

(504) **Gazdasági vetőmagvak**  
**Kolozsvárti KOZÁK EDE** fűszerkereskedésében  
ugymint: magyar luczerna, francia luczerna, löher steier Klée, török baltaczim Esparsett, Raigrás, Timofti, mohar, bükköny, burgundi répa legnagyobb-féle, tarlórépa, ákácza, szederfa; továbbá

#### VETEMÉNY MAGVAK.

Kartifol nyári és téli; fehér Káposzta nyári és téli; veres Káposzta téli; Olasz-káposzta nyári téli. Korelábe nyári és téli. Hónapos Retek veres, fehér, sárga. Téli Retek. Murok. Ugorka jókori. Borsó jókori. Nádméz-borsó. Petrezselyem. Zeller nagyféle. Hagyma fehér és veres. Spinóth. Antivia Saláta. Paradicsom alma. Procoli.

#### STEIER FÜNE D V

mell-betegeknek.

Ara egy üveggel használati utasítással 37 kr.

**Az ugynevezett „Krombholziána“**  
vagy

### Krombholz gyomorerősítője,

a legjelesebb gyomorerősítők egyike, kiválóan ajánlatos utazóknak, hegyek közé vagy vadászatra kirándulóknak. Ara egy üveggel 52 kr.

ENGELHOFER G. J.

gyógyerejű havasi növényekből készült

### izom- s ideg-essentiája.

Egy üveggel 1 ft.

Dr. Calloud, **Geleszta Zelti** egy skatulya használati utasítással 30 kr.

Dr. Koch, **Növény Bonbonja** köhögés ellen egy skatulya 40 kr.

**Szeidlitz porok** egy skatulya 1 ft.

Kapható Kolozsvárt **KOZÁK EDE** Katonához címzett fűszerkereskedésében.

(566) Az osztrák állam minden részeiben, mint elhírhedt Német-hon első orvosi testületétől megbírált, s a magas cs. kir. magyarhoni helytartóságtól, kitűnő alkalmazhatósága végett engedélyezett és esmeretes **VÉBER-féle**

## Általános KÖSZVÉNYGYOLCS

a fájdalmak minden nemei ellen,

mely a köszvényes, csúzos, a kezeken és lábakon támadt, minden nemű betegségekben, különösen fűgüresknél, dagadt tagoknál, marjulásoknál, fízomadásoknál, oldalnyílásoknál, mint hatályosan, hamar és biztosan segítő szer, ajánlható.  
Pakétokban használati utasítással együtt egy darab ára 1 ft. 50 kr, nehéz szenvedéseknél kétszeres erejű 2 ft. 10 o. becsben.

Ugyszinte a nevezetes

### PÁRIZSI általános kenőcs

mindennemű sebek, fagyások, hideg általi csipések és tyukszemek ellen; **Egy tégely-nek** ára használati utasítással 35 kr. o. é. egyedül és kirekesztőleg található:

Kolozsvárt Wolff János ur gyógyszerárán és a néhai Wendler J. örökösöknél;  
Werschitzen: St. P. Jognovitz urnál.

Szebenben: Schneider J. F. fénytűzési ezikkék kereskedésében és Jahn Ferencz urnál.

Aradon: F. I. Probszt urnál.

Beszterczén Dietrich és Fleischer urak kereskedésükben.

Hatzfelden: Telbis János ur kereskedésében.

Fejervárt: Wagner János ur könyv-, mű- és zeneszer kereskedésében.

Kimpolungon: Gregor Kosintzky urnál.

Segesvárt: Misselbacher á. B és Deutsch úrnaknál.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

(498)

### H I R D E T M É N Y.

(4-6)

**CSIKI JÓZSEF** külmönstörutca 59. szám alatt rendes és dús választékú raktárt tart mindennemű épületfa- és deszka-nemekből, különösen pedig találta-tik nála asztalosok számára tökéletesen kiszáradt  $\frac{1}{2}$ , 1,  $1\frac{1}{4}$ , 2, 3 és 4 czol vastagságu **fenyőfa-deszák** és **fosztnik**; 1,  $1\frac{1}{4}$ ,  $1\frac{1}{2}$ , 2 és 3 czol vastag **büfka**, 1,  $1\frac{1}{4}$ ,  $1\frac{1}{2}$  és 2 czol vastag **tölgyfa-deszák** és **fosztnik**; továbbá ugyanezen fajta **hárs- és juharfa-deszák**, és szeszgyár fűszereléséhez szükségesített 2, 3 és 4 czol vastag, 2 öl 1 láb hosszú válogatott **fenyőfa-fosztnik**, végre mindennemű **gerendák**, **faragott és fűrészt lécek** sat. a legutányosabb áron.

### STERN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S. Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S. Szentgyörgyön kapható:

### NÖVENDÉK IFJUSÁG IMAKÖNYVE.

Hitben megerősödött protestáns fiak és leányok számára írta **Medgyes Lajos**

Ara: nyomtató velin papíron, bőrbé kötve, tokkal, 1 ft.

Díszkiadás, író-velin, bőrbé kötve arany metszéssel, tokkal 1 ft 50 kr.

## A magyarnyelv szótára.

A magyar tudományos akadémia megbízásából készítették **Czuczor Gergely** és **Fogarasi János**, magy. t. akadémiai rendes tagok.

I. I. A—Általvén. Ara 1 ft,

### Statistikai közlemények.

A hazai állapotok ismeretének előmozdítására, kiadja a Magyar tudományos Akadémia statistikai bizottmánya. Szerkeszti Hunfalvi János. II. 1. Ara 2 ft

## UTI RAJZOK.

Írta ZOMBORI GEDŐ.

**I-ső kötet:** Magyarország, Austria, Morva és Csehország, Németország, Holland, Belgaföld, Angolország.

**II-ik kötet:** Franciaország, Schweitz, Savoya és schweitz határhegyek, Olaszország, Krajna, Karantán és Steierország.

A két kötet ára 2 ft.

## Utasítás

az Erdélyben megszüntetett tizedbe-jelentések valószínűsítéséről eljárásról, mely a hajdoni urbér-jogosított földesurak, ügyvédek, meghatalmazottak sat. szóval mindazoknak, kik urbéri tized-járandóságok valószínűsítésével foglalkoznak különös figyelmükbe ajánlatik.  
Ara 50 kr. Osz. ért.

## A váltórendtartás

a cs. kir. váltótörvény értelmében.

Népszerű magyarázat, számos gyakorlati példakkal és mintákkal, s a törvény szövegével bővítve.

Mindenneműek felvilágosítására szerkesztette Fináli Henrik Lajos, gymn. tan. és a kolozsvári szab. keresk. társaság vasárnapi iskolájában rendes tanító. ára 70 k.

## Rákóczy Ferencz életéhez.

Zágoni **Mikés Kelemen** törökországi levelei.

A szerző saját kéziratából, életrajzi értekezéssel közli **Toldy Ferencz**.  
2 kötet, ára 1 ft 50 kr.